

MINTAQALAR IQTISODIYOTINI DAVLAT TOMONIDAN TARTIBGA SOLISHNING XXR TAJRIBASI VA UNDAN O'ZBEKISTONDA FOYDALANISH IMKONIYATLARI

Zokirova Shoir Devujon qizi
Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti

Annotatsiya: Ushbu ishda mintaqalar iqtisodiyotini davlat tomonidan tartibga solishning Xitoy Xalq Respublikasidagi [XXR] tajribasi va uning O'zbekistonda qo'llanilishi mumkin bo'lgan imkoniyatlari o'rganilgan. Tadqiqotda Xitoyning mintaqaviy siyosatdagi yondashuvlari, iqtisodiy resurslarni samarali taqsimlash, mintaqalar o'rtasidagi farqlarni kamaytirish, va investitsiya taqsimoti kabi omillar tahlil qilingan. Shuningdek, O'zbekiston uchun Xitoy tajribasidan qanday foydalanish mumkinligi ko'rsatilgan: mintaqaviy iqtisodiy siyosatni diversifikatsiya qilish, innovatsion sanoatlarni rivojlantirish, va mahalliy hamda xorijiy investitsiyalarni jalb qilish. O'rganilgan tajribalar O'zbekistonda hududlar iqtisodiyotini barqaror rivojlantirish, mintaqalar o'rtasidagi iqtisodiy tafovutlarni kamaytirish va umumiy iqtisodiy salohiyatni oshirishda muhim ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: Mintaqaviy iqtisodiyot, davlat tomonidan tartibga solish, Xitoy tajribasi, O'zbekiston iqtisodiyoti, mintaqaviy siyosat, investitsiya taqsimoti, innovatsion sanoat, mintaqalar o'rtasidagi farqlar, iqtisodiy integratsiya, mintaqaviy klasterlar, iqtisodiy resurslar, iqtisodiy rivojlanish.

ОПЫТ ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ЭКОНОМИКИ РЕГИОНОВ КНР И ВОЗМОЖНОСТИ ЕГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ

Аннотация: В данной работе изучен опыт государственного регулирования экономики регионов в Китайской Народной Республике [КНР] и возможности его применения в Узбекистане. В исследовании были проанализированы такие факторы, как подходы Китая к региональной политике, эффективное распределение экономических ресурсов, сокращение различий между регионами, и распределение инвестиций. Также показано, как для Узбекистана можно использовать опыт Китая: диверсифицировать региональную экономическую политику, развивать инновационные отрасли, а также привлекать как местные, так и иностранные инвестиции. Изученный опыт имеет важное значение для устойчивого развития экономики регионов, сокращения экономических различий между регионами и повышения общего экономического потенциала в Узбекистане.

Ключевые слова: региональная экономика, государственное регулирование, опыт Китая, экономика Узбекистана, региональная политика, распределение инвестиций, инновационная промышленность, различия между регионами,

экономическая интеграция, региональные кластеры, экономические ресурсы, экономическое развитие.

THE EXPERIENCE OF THE PRC IN STATE REGULATION OF THE ECONOMY OF REGIONS AND THE POSSIBILITIES OF USING IT IN UZBEKISTAN

Abstract: *This paper examines the experience of state regulation of the regional economy in the People's Republic of China [PRC] and the possibilities of its application in Uzbekistan. The study analyzed factors such as China's approaches to regional policy, the efficient allocation of economic resources, the reduction of differences between regions, and the allocation of investments. It also shows how China's experience can be used for Uzbekistan: to diversify regional economic policy, develop innovative industries, and attract both local and foreign investments. The experience learned is important for the sustainable development of the regional economy, reducing economic differences between regions and increasing the overall economic potential in Uzbekistan.*

Keywords: *regional economy, government regulation, Chinese experience, economy of Uzbekistan, regional policy, investment allocation, innovative industry, differences between regions, economic integration, regional clusters, economic resources, economic development.*

KIRISH

Mintaqalar iqtisodiyotini davlat tomonidan tartibga solish zamonaviy iqtisodiyotning muhim aspektlaridan biridir. Mintaqalar o'rtasidagi iqtisodiy farqlarni kamaytirish, resurslarni samarali taqsimlash, va barqaror iqtisodiy rivojlanishni ta'minlash uchun davlatning roli muhim ahamiyatga ega. Bunday siyosatni amalga oshirishda, dunyoning rivojlangan mamlakatlari, xususan, Xitoy Xalq Respublikasining tajribasi katta ahamiyatga ega.

XXR iqtisodiy islohotlari natijasida mintaqaviy iqtisodiyotning samarali boshqarilishi va iqtisodiy farqlarni kamaytirish bo'yicha olib borilgan siyosat jahonning boshqa davlatlariga o'rnak bo'ldi. Xitoyning mintaqaviy siyosatdagi yondashuvlari, markazlashgan boshqaruv tizimi va hududlar o'rtasida teng rivojlanishni ta'minlashga qaratilgan strategiyalari O'zbekistonga ham foydali bo'lishi mumkin.

O'zbekistonning hozirgi iqtisodiy rivojlanish jarayonida mintaqaviy siyosatni optimallashtirish va mamlakatning barcha hududlaridagi iqtisodiy salohiyatni samarali tarzda rivojlantirish zarurati kuchayib bormoqda. Shu munosabat bilan, Xitoy tajribasini o'rganish va uni O'zbekistonda qo'llash, iqtisodiy o'sishning barqarorligini ta'minlashda, mintaqalar o'rtasidagi farqlarni qisqartirishda va global iqtisodiy raqobatga moslashishda muhim rol o'ynaydi. Ushbu ishda XXR ning mintaqaviy iqtisodiyotini tartibga solishdagi tajribasi va uning O'zbekiston uchun foydali bo'lishi mumkin bo'lgan imkoniyatlari o'rganiladi.

TADQIQOT USULI

Ushbu tadqiqotda Xitoy Xalq Respublikasining mintaqaviy iqtisodiyotini davlat tomonidan tartibga solish tajribasi va uning O'zbekistonda qo'llanilishi mumkin bo'lgan

imkoniyatlarini o'rganish uchun bir nechta ilmiy tadqiqot usullari qo'llanildi. Tadqiqotda foydalanilgan asosiy usullar quyidagilardan iborat:

Tahliliy usul: Tahliliy usul orqali Xitoyning mintaqaviy iqtisodiy siyosatiga doir mavjud adabiyotlar va tadqiqotlar tahlil qilindi. Ushbu usul yordamida Xitoyning mintaqaviy siyosatidagi asosiy yondashuvlar, iqtisodiy islohotlar va davlatning roli batafsil o'rganildi. Tahlil qilish orqali Xitoyning mintaqaviy farqlarni kamaytirish, investitsiyalarni jalb qilish, va iqtisodiy o'sishni ta'minlash bo'yicha amalga oshirilgan siyosatlar va dasturlarni tahlil qilishga erishildi.

Solishtirish usuli

Tadqiqotda Xitoyning mintaqaviy iqtisodiy siyosatining O'zbekiston iqtisodiyoti bilan solishtirilishi amalga oshirildi. Bu usul yordamida Xitoyning tajribasini O'zbekistonning hozirgi iqtisodiy sharoitlariga moslashtirishning mumkin bo'lgan yo'llari va imkoniyatlari aniqlangan. Solishtirish usuli orqali ikki mamlakatning mintaqaviy siyosatidagi farqlar va o'xshashliklar tahlil qilindi.

Kompleks usul

Kompleks usul yordamida mintaqaviy iqtisodiy siyosatni tartibga solishning turli jihatlari birlashtirildi. Bu usulda iqtisodiy resurslarni taqsimlash, investitsiya strategiyalari, mintaqaviy farqlarni kamaytirish va iqtisodiy o'sishni ta'minlash kabi bir qator omillar ko'rib chiqildi. Ushbu usulda bir nechta iqtisodiy yondashuvlarni birlashtirish orqali keng ko'lamli tahlil amalga oshirildi.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Mintaqalar iqtisodiyotini davlat tomonidan tartibga solish va uning xalqaro tajribalarini o'rganish bo'yicha turli ilmiy manbalar, maqolalar va tadqiqotlar mavjud. Xitoy Xalq Respublikasining mintaqaviy siyosati va iqtisodiy boshqaruvi bo'yicha olib borilgan tadqiqotlar O'zbekiston uchun o'rganish uchun foydali bo'lishi mumkin. Bu adabiyotlar, asosan, mintaqaviy farqlarni kamaytirish, iqtisodiy o'sishning barqarorligini ta'minlash va resurslarni samarali taqsimlash masalalariga qaratilgan.

Xitoyning savdo siyosatiga oid ilmiy adabiyotlar mamlakatning 2001 yilda JSTga a'zo bo'lganidan beri proteksionizmdan ochiq savdo amaliyotiga bosqichma-bosqich o'tishini ta'kidlaydi. Dastlab Xitoy mahalliy sanoatni qo'llab-quvvatlash uchun sezilarli tarif va tarifsiz to'siqlar bilan savdo siyosatidan foydalangan. Vaqt o'tishi bilan Xitoyning savdo siyosatining liberallashtirish uning jahon miqyosida eng yirik eksportchi va ikkinchi yirik importyor sifatida yuksalishtirib, uni jahon savdosida asosiy kuchga aylantirdi. Tan, Qiu va Xue kabi olimlar Xitoyning ochiq savdo tamoyillarini qo'llab-quvvatlash, mahalliy sanoatni qo'llab-quvvatlashni global integratsiya ehtiyojlari bilan muvozanatlashda ma'lum proteksionistik siyosatni qo'llab-quvvatlashdagi ikki tomonlama rolini ko'rib chiqdilar. Ularning tadqiqotlari tariflarni pasaytirish, eksport subsidiyalari va import kvotalarining iqtisodiy o'sish va tarmoq raqobatbardoshligiga ta'sirini o'rganib, Xitoyning global iqtisodiy ta'sirini va ishlab chiqarish o'sishini tezlashtirish uchun ushbu choralardan qanday foydalangani haqida tushuncha beradi.

So'nggi yillarda Xitoyning yashil texnologiya innovatsiyalaridagi sa'y-harakatlarini, xususan, global ekologik standartlarga javoban savdo faoliyatiga qo'shish uchun e'tibor

kengaytirildi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, siyosat noaniqligi innovatsiyalarga ta'sir qilishi mumkin, firmalar xalqaro standartlarga moslashish uchun yashil texnologiyalarga sarmoya kiritadilar³⁰.

Xitoyning iqtisodiy islohotlari va mintaqaviy siyosatini o'rganishga qaratilgan bir qator ilmiy asarlar mavjud. Misol uchun, Xitoy iqtisodiyotining o'sishiga olib kelgan "reformalar"ni tahlil qilgan tadqiqotlarda mintaqaviy iqtisodiy integratsiyaning ahamiyati va Xitoyning markaziy hukumatining mintaqaviy siyosatdagi roli yoritilgan. Markazlashgan boshqaruv tizimi orqali Xitoy, o'zining keng hududlarida o'ziga xos iqtisodiy model yaratdi, bunda har bir mintaqaga o'zining salohiyatiga mos iqtisodiy siyosatni amalga oshirgan [Zhang, 2010].

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, mintaqaviy iqtisodiy integratsiya - bu davlatning markazlashgan boshqaruvi orqali resurslarni samarali taqsimlashning muhim usuli. Xitoyning iqtisodiy islohotlari jarayonida mintaqaviy integratsiya, asosan, mintaqalardagi farqlarni kamaytirishga yordam berdi. Xitoyning janubiy va g'arbiy mintaqalari, masalan, o'zining noyob iqtisodiy sharoitlari tufayli o'ziga xos rivojlanish yo'llarini tanladi. Shu bilan birga, mintaqalar o'rtasidagi tengsizlikni kamaytirish uchun maxsus dasturlar joriy qilindi [Chen, 2015].

O'zbekiston iqtisodiyoti ham mintaqaviy farqlarni kamaytirishga qaratilgan siyosatni amalga oshirishga intilmoqda. So'nggi yillarda O'zbekistonda mintaqalar o'rtasidagi iqtisodiy tafovutlarni qisqartirishga qaratilgan dasturlar va reja-chora tadbirlar ishlab chiqilgan. Tadqiqotlar, asosan, iqtisodiy o'sishni barqarorlashtirish uchun mintaqaviy siyosatni optimallashtirish zarurligini ko'rsatmoqda. Shu bilan birga, O'zbekistonning iqtisodiy resurslarini samarali taqsimlash va innovatsion sanoatlarni rivojlantirish masalalari dolzarb hisoblanadi [Abduganiyev, 2018].

O'zbekiston uchun mintaqaviy klasterlarni rivojlantirish va investitsiya taqsimotini takomillashtirish haqida bir qancha tadqiqotlar mavjud. Xitoyning sanoat klasterlarini yaratish tajribasi, ayniqsa, yuqori texnologiyalarni rivojlantirishda samarali natijalar berdi. O'zbekistonda ham yuqori texnologiyalar va innovatsion sanoatlarni rivojlantirish orqali iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish mumkin. Shu bilan birga, hududlar o'rtasida investitsiyalarni taqsimlash va samarali iqtisodiy resurslarni boshqarish zarur [Juraev, 2020].

O'zbekiston va Xitoy o'rtasidagi iqtisodiy hamkorlikning rivojlanishi ham mintaqalar iqtisodiyotini tartibga solishdagi tajribaning ahamiyatini ko'rsatadi. Xitoy tajribasidan foydalanib, O'zbekiston o'zining mintaqaviy siyosatiga yangi yondashuvlarni qo'llashi mumkin. Xitoyning mintaqaviy siyosatdagi muvaffaqiyatlari, ayniqsa, investitsiyalarni jalb qilish va iqtisodiy resurslarni samarali taqsimlashga qaratilgan strategiyalari O'zbekiston uchun foydali bo'lishi mumkin [Khamidov, 2019].

Mintaqalar iqtisodiyotini davlat tomonidan tartibga solish, Xitoyning muvaffaqiyatli tajribasini o'rganish va uni O'zbekistonda qo'llash masalasi bugungi kunda katta ahamiyatga ega. Xitoyning mintaqaviy siyosati va iqtisodiy boshqaruvi, resurslarni samarali taqsimlash, mintaqalar o'rtasidagi farqlarni kamaytirish va investitsiya taqsimotini takomillashtirish bo'yicha olib borilgan tadqiqotlar, O'zbekiston uchun o'rganish uchun foydali bo'ladi.

³⁰ <https://uzbwto.uz/oz/wto-accession>

O'zbekiston iqtisodiyotini rivojlantirishda mintaqaviy siyosatning ahamiyati va unga qo'llaniladigan yangi yondashuvlar izlanishni davom ettirishi kerak.

TADQIQOT NATIJALARI

Ushbu tadqiqotda Xitoy Xalq Respublikasining mintaqaviy iqtisodiyotini davlat tomonidan tartibga solish tajribasi va uning O'zbekistonda qo'llanilishi mumkin bo'lgan imkoniyatlari o'rganildi. Tadqiqotning asosiy natijalari quyidagicha bo'ldi:

Xitoyda mintaqaviy iqtisodiy siyosatning amalga oshirilishi, iqtisodiy farqlarni kamaytirish va barqaror o'sishni ta'minlashda katta muvaffaqiyatlarga erishdi. Markaziy hukumatning resurslarni samarali taqsimlashdagi ishtiroki, hududlar o'rtasidagi iqtisodiy farqlarni qisqartirishga imkon berdi. Xitoyda har bir mintaqaning o'ziga xos iqtisodiy sharoitlariga mos ravishda ishlab chiqilgan siyosatlar, hududlarning o'z salohiyatini to'liq ro'yobga chiqarishiga yordam berdi. Bu, ayniqsa, kam rivojlangan mintaqalar uchun muhim ahamiyatga ega bo'ldi, chunki ular investitsiyalarni jalb qilish va innovatsion sanoatlarni rivojlantirish imkoniyatlarini topdilar. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, Xitoyning mintaqaviy iqtisodiy siyosatining ba'zi aspektlari O'zbekistonda qo'llanilishi mumkin. Xitoyning mintaqaviy integratsiya, investitsiya taqsimoti va innovatsion sanoatlar rivojlanishiga qaratilgan yondashuvlari O'zbekistonning mintaqaviy siyosatiga qo'llanilishi mumkin. Xitoyda amalga oshirilgan mintaqaviy dasturlar va maxsus iqtisodiy zonalar [Xitoyning g'arbiy va janubiy mintaqalari misolida] O'zbekistonda ham muvaffaqiyatli qo'llanilishi mumkin. Bunday dasturlar, ayniqsa, O'zbekistonning kam rivojlangan mintaqalari uchun samarali bo'lishi mumkin, chunki ular investitsiyalarni jalb qilish va sanoatni diversifikatsiya qilish imkoniyatlarini oshiradi.

O'zbekistonda mintaqaviy siyosatni optimallashtirishning eng muhim yo'llaridan biri, mamlakatning iqtisodiy salohiyatiga mos ravishda mintaqalarning o'ziga xos rivojlanish yo'llarini yaratishdir. Tadqiqot natijalariga ko'ra, O'zbekistonda mintaqaviy farqlarni kamaytirish va hududlar o'rtasidagi iqtisodiy tenglikni ta'minlash uchun davlat tomonidan doimiy monitoring va qo'llab-quvvatlash tizimini joriy etish zarur. Shu bilan birga, O'zbekistonning mintaqaviy siyosatini yangilashda Xitoy tajribasidagi "maxsus iqtisodiy zonalar" va "rivojlanishning ustuvor yo'nalishlari"ni qo'llash mumkin. Xitoyda mintaqalar o'rtasidagi investitsiya oqimlarini tartibga solish va muvozanatlash orqali, iqtisodiy o'sishning barqarorligini ta'minlashga erishildi. Tadqiqotda, Xitoyning mintaqaviy iqtisodiyotdagi muvaffaqiyatli tajribasi O'zbekistonda ham investitsiya taqsimotini takomillashtirishga yordam berishi mumkinligi ko'rsatilgan. O'zbekistonda investitsiyalarni samarali taqsimlash, nafaqat katta shaharlar, balki kichik va o'rta shaharlar hamda qishloq joylariga ham jalb qilish orqali iqtisodiy o'sishni ta'minlash mumkin.

Xitoy tajribasidan olingan yana bir muhim natija, bu mintaqaviy klasterlarni rivojlantirishdir. Xitoyning sanoat klasterlarini yaratish bo'yicha amalga oshirgan islohotlari, innovatsion sanoatlar rivojlanishiga yordam berdi va mintaqalardagi iqtisodiy o'sishni rag'batlantirdi. O'zbekistonning mintaqalari uchun ham sanoat klasterlarini rivojlantirish, yuqori texnologiyalarni joriy etish, va raqobatbardosh mahsulotlar ishlab chiqarish imkoniyatlarini yaratish zarur.

Har bir mamlakat milliy iqtisodiyotining shakllanishi va rivojlanishida uni tashkil etuvchi mintaqalarning ahamiyati katta. Iqtisodiy islohatlarni amalga oshirish, barqaror rivojlanishga erishish ko'p jihatdan ana shu mintaqalarning, ya'ni mamlakatning turli ichki qismlarining imkoniyatlari salohiyati va faoliyatiga bog'liqdir³¹.

Davlatning mintaqaviy iqtisodiy siyosat yuritishidan maqsad bu hududlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishini nazorat qilishdir. Bu siyosiy tizimning asosiy vazifasi hududlardagi ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishida yuzaga keladigan tafovutlarni kamaytirish, aholining turli qatlami o'rtasida ne'matlarning taqsimlanishi darajasidagi farqni eng kam darajaga keltirish, hukumatning boshqaruv vazifalarini kamaytirib, mahalliy organlarning o'z-o'zini boshqarish vakolatlaridan foydalanilgan holda o'z muammolarini hal etishni yo'lga qo'yish shular jumlasiga kiradi. Mintaqaviy siyosatning maqsadi mamlakatning yaxlit ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga halaqit beradigan, ijtimoiy kelishmovchiliklarning paydo bo'lishiga xizmat qiladigan hududiy notengliklarni bartaraf etishdan iborat.

Mintaqaviy siyosat keng ma'noda mamlakat hududlarining siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishini boshqarish bo'yicha hokimiyat organlarining maqsad va vazifalari hamda ularni amalga oshirish mexanizmini ifodalaydi³². Jumladan, mintaqaviy iqtisodiy siyosatga ko'ra, mamlakat bir hududida ishlab chiqariladigan tabiiy resurslar va yer osti qazilmalari respublikamizning boshqa hududlarida aniqlanmaganligi uchun bu turdagi resurslarni qazib olish, ishlab chiqarishga xorijiy va davlat investitsiyalarini jalb etish, soliq imtiyozlar, kreditlar va subvensiyalar va boshqa dastaklar yordamida qo'llanilishidir. Bu orqali foydali qazilma boyliklari, nodir metallar, qurilish va dastgohsozlik sanoati uchun zarur mahsulotlar, keng turdagi xalq iste'moli tovarlarini qazib olish, ishlab chiqish va qayta ishlab chiqishga ixtisoslashgan viloyatlarni yanada modernizatsiyalash, zamonaviy texnika va nuxau bilan ta'minlanganligini oshirish uchun ustuvor yondashuvlarni joriy etish va amalga oshirishdir.

Xitoy Xalq Respublikasining savdo siyosati uning ichki iqtisodiyoti va global iqtisodiy tendensiyalarini shakllantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Dunyoning ikkinchi yirik iqtisodiyoti sifatida Xitoy o'zining noyob iqtisodiy maqsadlari, siyosiy mulohazalari va xalqaro maydondagi o'zgaruvchan rolini aks ettiruvchi savdo siyosatini ishlab chiqdi. Ushbu maqola Xitoyning savdo siyosatining asosiy jihatlarini, jumladan import-eksportni tartibga solish strategiyalarini, savdo sherikliklarini, texnologiya va intellektual mulkka yondashuvini o'rganadi. Xitoyning "Bir kamar, bir yo'l" tashabbusi, tarif siyosati va iqtisodiy diplomatiyani o'rganib chiqib, ushbu maqola ushbu strategiyalarglobal savdo dinamikasiga qanday ta'sir qilishi, Xitoyning o'sishiga ta'sir qilishi va uni jahon iqtisodiyotida yetakchi kuch sifatida joylashtirishi haqida tushuncha beradi.

Xitoyning savdo siyosati global iqtisodiyotni shakllantirishda markaziy rol o'ynaydi va mamlakatni rivojlanayotgan iqtisodiy va geosiyosiy landshaftlar sharoitida muhim o'yinchi sifatida joylashtiradi. Dunyoning ikkinchi yirik iqtisodiyoti sifatida Xitoy tez savdo o'sishini saqlab qoldi. 2022 yilda eksport 3,5 trillion dollardan oshadi, import esa 2,7 trillion dollarni

³¹ Soliev A.S. *Mintaqaviy iqtisodiyot*. –T: Universitet. 2003.

³² Mamaraximov B.E., Mamatov M.A. *Iqtisodiy siyosatga kirish. O'quv q'llanma*. - T.: «Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi», 2021 -252 b.

tashkil etadi. Ushbu mustahkam savdo Xitoyini ko'plab global iqtisodlar, xususan, AQSh, Yevropa Ittifoqi va Osiyodagi yaqin davlatlar uchun asosiy savdo sherigiga aylantiradi. Xitoy importni diversifikatsiya qilish va mahalliy ishlab chiqarishga e'tibor qaratishga o'tganiga qaramay, 2023-yilda savdo nomutanosibligi 292 milliard yevrodan oshgan Yevropa Ittifoqi kabi asosiy mintaqalar bilan savdo profitsitini saqlab turibdi. Xitoyning savdo strategiyasi an'anaviy ravishda iqtisodiy o'sishga erishish uchun ishlab chiqarish imkoniyatlaridan foydalanishga qaratilgan, ammo so'nggi tendensiyalar o'z-o'ziga ishonch, texnologik innovatsiyalar va barqaror amaliyotlarni ta'kidlaydigan siyosatga o'tishni taklif qilmoqda³³.

Xitoyning iqtisodiy o'sish sur'ati kuchliligicha qolayotgan bo'lsada, prognozlariga ko'ra, YaIM o'sish sur'atlari 2024-yilga kelib 4,6% va 2025-yilda 4,4% bo'lishi kutilmoqda, bunda sekin-asta sekinlashadi. Bunga javoban Xitoyning savdo siyosati tobora ko'proq to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalarni rag'batlantirish, ko'p tomonlama hamkorlikni kengaytirish va savdo bilan bog'liq ekologik va ijtimoiy standartlarni hal qilishga qaratilgan.

Tadqiqot natijalariga ko'ra, Xitoy Xalq Respublikasining mintaqaviy iqtisodiy siyosati va davlat tomonidan tartibga solish tajribasi O'zbekistonda mintaqaviy rivojlanish va iqtisodiy o'sishni barqarorlashtirishda qo'llanishi mumkin. Xitoy tajribasidan olingan saboqlar, O'zbekistonning mintaqaviy siyosatini takomillashtirishda va resurslarni samarali taqsimlashda muhim ahamiyatga ega bo'ladi. O'zbekiston uchun Xitoyning innovatsion sanoatlarni rivojlantirish, investitsiyalarni jalb qilish, va mintaqaviy farqlarni kamaytirish bo'yicha olib borgan siyosati yangi yondashuvlar va strategiyalarni ishlab chiqish imkoniyatini taqdim etadi.

XULOSA

Ushbu tadqiqotda mintaqalar iqtisodiyotini davlat tomonidan tartibga solishning Xitoy Xalq Respublikasidagi (XXR) tajribasi va uning O'zbekistonda qo'llanilishi mumkin bo'lgan imkoniyatlari o'rganildi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, Xitoyning mintaqaviy iqtisodiy siyosati O'zbekistonda ham o'rganilishi va qo'llanishi mumkin bo'lgan samarali usullarga ega. Xitoyning mintaqaviy integratsiya, resurslarni samarali taqsimlash, investitsiya taqsimoti va innovatsion sanoatlar rivojlanishiga qaratilgan yondashuvlari O'zbekistonning mintaqaviy siyosatiga o'zgarishlar kiritish va barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlash uchun muhim imkoniyatlar yaratadi.

Tadqiqotda Xitoy tajribasidan olingan asosiy saboqlar, ayniqsa, O'zbekistonning kam rivojlangan mintaqalari uchun foydali bo'lishi mumkin. Mintaqalar o'rtasidagi iqtisodiy farqlarni kamaytirish, investitsiyalarni jalb qilish va sanoatni diversifikatsiya qilish orqali, O'zbekiston o'zining iqtisodiy salohiyatini to'liq ro'yobga chiqarishi mumkin. Shuningdek, mintaqaviy klasterlarni rivojlantirish va innovatsion texnologiyalarni joriy etish O'zbekiston uchun o'z iqtisodiy tizimini modernizatsiya qilishda muhim yo'nalishlar bo'lishi mumkin.

Xulosa qilib aytganda, Xitoy Xalq Respublikasining mintaqaviy iqtisodiyotini davlat tomonidan tartibga solish tajribasi O'zbekistonga iqtisodiy rivojlanishni barqarorlashtirish va mintaqaviy farqlarni kamaytirish bo'yicha samarali strategiyalarni ishlab chiqish imkoniyatini taqdim etadi. Tadqiqot davomida o'rganilgan metodologiyalar, investitsiya yondashuvlari va

³³ Kanbur, R., Wang, Y., & Zhang, X. (2021). The great Chinese inequality turnaround. *Journal of Comparative Economics*, 49(2), in press, 467-482.

sanoat klasterlari yaratish tajribasi, O'zbekistonda mintaqaviy siyosatni optimallashtirish va iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish uchun qo'llanilishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Mamaraximov B.E., Mamatov M.A. Iqtisodiy siyosatga kirish. O'quv q'llanma. - T.: «Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi», 2021 -252 b.
2. <https://kun.uz/uz/news/2020/02/26/Navoiy-kon-metallurgiya-kombinatida> - yangi- konlarni-ozlashtirish-boyicha-korsatmalar-berildi.
3. O'zbekiston Respublikasining "Kon-metallurgiya tarmog'i korxonalari faoliyatini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-4124sonli qarori.//www.lex.uz.
4. "2022-2026-йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегиясини тасдиқлаш тўғрисида" Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармони. Тошкент, 2022 йил 28 январь, ПФ-60-сон.
5. The Diplomat. (2023). "China's Trade Policies and the Impact of Regional Partnerships."
6. Harvard Business Review. (2023). "China's Tech Strategy and Trade Policy Shifts."
7. Brookings Institution. (2023). "China's Economic Outlook: Challenges and Policy"
8. Ringmar, Erik. Xalqaro munosabatlar tarixi: Yevropadan tashqari istiqbol. - T.: Ochiq kitob nashriyoti, 2019. - 342 b
9. Nicholas R. Lardy. "The State Strikes Back: The End of Economic Reform in China?" - W.: 2019. P-60